

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Valeriu Buzu,
reprezentat de avocatul Alexandru Bot,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Marina Nepotu împotriva Direcției pentru Protecția
Drepturilor Copilului sectorul Buiucani, persoane terțe Valeriu Buzu și Ana
Buzu cu privire la anularea actelor administrative,

împotriva deciziei din 15 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-790/24
NR. PIGD 2-21113568-01-3ra-17092024)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Recursul este vădit neîntemeiat.
Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ. Dezacordul recurentului prin prisma
art. 245¹ alin.(1) lit.d) din Codul administrativ, cu decizia instanței ierarhic
inferioare, la caz, nu constituie un temei de casare a acesteia.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. I. Barbacaru,
Curtea de Apel Chișinău, jud. V. Sîrbu, Gr. Dașchevici, A. Braga,

18 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Valeriu Buzu, reprezentat de avocatul Alexandru Bot,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Ghenadie Eremciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 27 iulie 2021, Marina Nepotu a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani, persoane terțe Valeriu Buzu și Ana Buzu, solicitând anularea parțială a deciziei nr. 02/23 și a deciziei nr. 03/23 din 02 iunie 2021 cu privire la stabilirea programului de întrevederi a copilului minor xxxxx, cu tatăl Valeriu Buzu și bunica Ana Buzu, pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie stabilit graficul de întrevederi a tatălui și a bunicii cu copilul minor.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că Direcția pentru Protecția Dreptului Copilului sectorul Buiucani a examinat cererea tatălui Valeriu Buzu și bunicii Ana Buzu privind stabilirea programului de întrevederi cu xxxxx, născut la xxxxx, copilul comun din căsătoria cu Valeriu Buzu. Astfel, prin decizia Direcției pentru Protecția Dreptului Copilului sectorul Buiucani nr. 02/23 din 02 iunie 2021, s-a decis să aprobe următorul program de întrevederi a tatălui cu copilul: „în fiecare zi de miercuri din săptămână, de la ora 17:30 până la ora 19:30, tatăl va petrece timpul cu fiul său; în I-a, a III-a și a V zi de sâmbătă din lună, de la ora 10:00 până la ora 12:00, tatăl va petrece timpul cu fiul său; în I-a, a III-a și a V zi de duminică din lună, de la ora 16:00 până la ora 18:00, tatăl va petrece timpul cu fiul său.” Iar prin decizia aceeași Direcții nr. 03/23 din 02 iunie 2021, s-a dispus aprobarea următorului grafic de întrevedere a bunicii cu copilul: „în a II-a și a IV-a zi de marți din luna, de la ora 10:00 până la ora 12:00; în a II-a și a IV-a zi de vineri din lună, de la ora 10:00 până la ora 12:00.”

3. Totodată a menționat că, în baza deciziilor, primele cinci întrevederi ale copilului cu tatăl și primele trei întrevederi ale minorului cu bunica urmează să se desfășoare în prezenta sa, apoi în lipsă. La fel, pârâtul a atenționat asupra inadmisibilității încălcării dreptului legal al copilului de a comunica nestingherit cu ambii părinți și membrii familiei extinse. A fost obligată să facă un șir de acțiuni, cum ar fi să prezinte în scris alimentația care urmează să o aibă copilul în perioada întrevederilor, să anunțe despre starea sănătății copilului, să se comporte adecvat. Însă autoritatea emitentă la adoptarea deciziei nu a luat în calcul cele mai importante momente și anume că întrevederile sunt fixate zi de zi practic, fără a ține cont de faptul că copilul

este sugaci și necesită un regim special, iar stabilirea acestora zi de zi, face imposibilă organizarea activității în vederea creșterii și întreținerii adecvate a copilului.

4. Reclamanta a declarat că deciziile sunt neîntemeiate și din motiv că toate întrevederile preconizate pentru tatăl cu copilul sunt desfășurate în prezența bunicii și invers, toate întâlnirile bunicii cu copilul, în prezența tatălui. De aici se deduce lipsa raționamentului fixării întrevederilor separate în cazul în care tatăl și bunica sunt în imposibilitate să se descurce separat cu copilul. La stabilirea graficului, autoritatea emitentă nu a ținut cont de faptul că mai există bunei pe linia maternă, care, la fel, au dreptul la comunicarea cu copilul minor. Graficul a fost întocmit fără a ține cont de interesele supreme ale copilului, fiind încălcat regimul copilului.

5. După primele întrevederi, regimul zilnic și programul de somn al copilului fiind perturbat, la această etapă și vârstă de creștere și dezvoltare, copilul având două prize de somn pe parcursul zilei, de obicei de la ora 11:00 până la ora 13:00 și de la ora 17:00 până la ora 18:00. Starea generală a copilului a avut de suferit prin faptul că copilul fiind privat de somnul său a fost adormit cu întârzieri, a devenit mai agitat, capricios și plângăreț.

6. Reclamanta a afirmat că tatăl a fost mereu informat preventiv despre starea copilului și posibilitatea desfășurării întrevederilor stabilite, însă deseori când copilul fie a fost bolnav, fie dormea, a fost impusă de către acesta și chiar terorizată pe faptul că va solicita serviciul de poliție și va depune plângeri, dacă nu scoate copilul la întrevederi. Cum și s-a întâmplat la 23 iunie 2021, în pofida faptului că îi transmise-se o copie a epicrizei medicale a copilului și care, de altfel, a răcit, deoarece tatăl a impus să iasă la terenul de joacă, la 16 iunie, fiind vreme ploioasă. Astfel, pe parcursul a 30 zile, tatăl a depus șapte plângeri, inclusiv pentru zilele de întrevederi stabilite pentru bunica copilului. Pe parcursul primelor șapte întrevederi, atât cu tatăl cât și cu bunica, copilul nu a fost dus nicăieri, a fost ținut în mașină, tatăl fiind preocupat doar cu filmarea sa. Condițiile în care se desfășoară întrevederea influențează negativ asupra stării acestuia, fapt ce îi consuma din potențialul fizic necesar îngrijirii adecvate a copilului.

7. Procedura stabilită prin regulament nu a fost respectată, fiind examinate ambele cereri concomitent. La 17 iunie 2021 a contestat cu cerere prealabilă ambele decizii, exprimând dezacordul cu acestea. La 28 iunie 2021 a fost informată în formă scrisă despre faptul că mama și tata sunt figuri importante de atașament, care au un rol decisiv în dezvoltarea emoțională și socială a copilului și după separarea părinților, interesul superior al copilului este de a putea comunica nelimitat cu ambii părinți.

8. Reclamanta a indicat că deciziile contestate sunt nefondate, sunt în detrimentul intereselor copilului minor, fiind adoptate fără a lua în considerare vârsta copilului, necesitățile vitale, precum și interesele acestuia. Deciziile autorității tutelare nu sunt motivate suficient, nu conțin în sine

circumstanțele cauzei constatate în cadrul ședinței de audiere, probele pe care se întemeiază, concluziile comisiei referitor la aceste circumstanțe, argumentele comisiei la stabilirea graficului de întrevederi, legile de care s-a călăuzit.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Marina Nepotu împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilul sectorul Buiucani, persoane terțe Valeriu Buzu și Ana Buzu cu privire la anularea actelor administrative: decizia nr. 02/23 din 02 iunie 2021 și decizia nr. 03/23 din 02 iunie 2021 „Cu privire la stabilirea programului de întrevederi a copiilor cu părinții și alte rude”.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. La 30 mai 2022, Marina Nepotu a depus apel nemotivat și la 15 august 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.I,f.d.131), a expediat motivarea apelului împotriva hotărârii din 26 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei, emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Marina Nepotu și s-a menținut hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

12. La 22 decembrie 2022, Marina Nepotu, reprezentată de avocatul Boris Malachi, a depus cerere de recurs nemotivat și la 02 martie 2023 a depus recurs motivat împotriva deciziei din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE RECURS

13. Prin decizia din 24 ianuarie 2024 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul depus de Marina Nepotu, reprezentată de avocatul Boris Malachi și s-a casat integral decizia din 14 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 15 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Marina Nepotu și s-a casat hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. S-a emis o nouă decizie prin care s-a

admis parțial acțiunea înaintată de Marina Nepotu. S-au anulat actele administrative: decizia Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nr.02/23 din 02 iunie 2021 și decizia Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nr.03/23 din 02 iunie 2021 „Cu privire la stabilirea programului de întrevederi a copiilor cu părinții și alte rude” și s-a obligat Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Buiucani mun. Chișinău să reexamineze cererile lui Valeriu Buzu și Anei Buzu înregistrate cu nr.B-185/21 și nr.B-186/21 din 07 mai 2021 cu privire la stabilirea graficului de întrevederi cu copilul minor xxxxx.

15. Pentru a decide astfel, instanța de apel reiterând circumstanțele speței, a constatat că, deși prima instanță corect a concluzionat asupra admisibilității acțiunii și examinării fondului cauzei, soluția la caz a fost adoptată cu aprecierea eronată a probelor administrate, motiv pentru care instanța de apel va casa hotărârea primei instanțe și va emite o nouă decizie de admitere parțială a acțiunii, din următoarele considerente.

16. Cu referire la prevederile art. 3, art.16 alin.(1) și (2), art. 17, art.18 din Codul administrativ, instanța de apel a reținut că obiectul prezentei acțiuni este verificarea legalității deciziei Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nr.02/23 din 02 iunie 2021 și deciziei Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nr.03/23 din 02 iunie 2021 „Cu privire la stabilirea programului de întrevederi a copiilor cu părinții și alte rude” în privința copilului minor xxxxx.

17. Cu referire la actele contestate, instanța de apel a constatat că la emiterea acestor acte ce vizează stabilirea unui program de întrevederi a copilului cu tata și bunica paternă, cazul nu a fost examinat complex de către membrii Comisiei pentru protecția drepturilor copilului. Autoritatea pârâtă/intimată nu s-a bazat pe o cercetare efectivă a situației reale și a condițiilor de creștere a copilului, nefiind studiate particularitățile de vârstă și necesitățile speciale ale copilului.

18. Instanța a menționat că principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru RM din 25 februarie 1993, iar implementarea lui, o obligație de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o, în contextând citând art. 3 alin. (1) și art. 18 alin. (1). Totodată, redând prevederile art. 52 alin.(1), art. 58 alin. (1), art. 60 alin.(1), (2), (4), art.57², art.64 alin.(1)-(2¹)din Codul familiei, instanța a remarcat că din cumulul normelor precitate, la stabilirea programului de întrevederi, se ține cont de atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, de vârsta copilului și necesitățile acestuia atât la etapa respectivă, cât și ulterior creșterii copilului, de calitățile morale ale părinților, de relațiile dintre copil și fiecare părinte, astfel încât drepturile părintești să fie exercitate într-un mod echitabil.

19. Cu referire la prevederile art. 31, art.94, art.118 din Codul administrativ, instanța de apel a relevat că activitatea administrativă, procedura administrativă impune o serie de rigori care trebuie urmate și respectate necondiționat de autoritățile publice pentru ca produsul materializat în urma acestei activități să nu sufere de vicii și deficiențe juridice, pasibile să determine nulitatea sau anularea lui. La caz, a apreciat ca eronată poziția instanței de fond în sensul legalității deciziilor Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nr.02/23 din 02 iunie 2021 și nr.03/23 din 02 iunie 2021 „Cu privire la stabilirea programului de întrevederi a copiilor cu părinții și alte rude”.

20. Totodată, a considerat neîntemeiată aprecierea instanței de fond în sensul că instituția pârâtă la luarea deciziilor contestate a ținut cont de interesul major al copilului minor, de poziția ambilor părinți în cadrul procedurii administrative, cât și de probele prezentate de aceștia, precum și recomandările Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității.

21. Verificând legalitatea deciziilor Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nr.02/23 din 02 iunie 2021 și nr.03/23 din 02 iunie 2021 cu privire la stabilirea programului de întrevederi a copilului xxxxx cu tata Valeriu Buzu, precum și la stabilirea programului de întrevederi a copilului cu bunica paternă Ana Buzu, sub aspectul corespunderii cu exigențele instituite de Codul Administrativ, Codul familiei și a Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului, instanța a constatat că autoritatea pârâtă Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani la stabilirea graficului de întrevederi a minorului atât cu tata, cât și cu bunica paternă, a emis actele în cauză fără a ține cont de interesul superior al copilului, a necesităților copilului conform vârstei acestuia, dar în special de vârsta și necesitățile copilului la etapa soluționării cererilor, cât și ulterior creșterii copilului, fapt ce este inadmisibil. Autoritatea publică nu a luat în calcul cele mai importante momente și anume că întrevederile sunt fixate zi de zi practic, fără a ține cont de faptul că copilul la momentul emiterii deciziilor și stabilirii graficului de întrevederi era sugaci, nu frecventa grădinița sau alte activități, însă în scurt timp aceasta urma a se schimba, or la data examinării cauzei copilul deja frecventează grădinița, alte activități care ar fi imposibil de realizat în cazul respectării graficului de întrevederi stabilit. Prin urmare, nu s-a ținut cont de rezonabilitatea și posibilitatea executării/respectării acestui grafic în timp, având în vedere că copilul este în creștere, circumstanțe care implică încadrarea minorului în cadrul instituțiilor preșcolare/școlare și/sau a altor activități, orar/grafic care se suprapune cu cel stabilit prin actele contestate, fapt constatat în cadrul examinării cauzei în instanța de apel.

22. Instanța a notat că prin decizia Direcției pentru Protecția Dreptului Copilului sectorul Buiucani nr. 02/23 din 02 iunie 2021, s-a decis să aprobe următorul program de întrevederi a copilului, cu tatăl Valeriu Buzu și anume:

„în fiecare zi de miercuri din săptămână, de la ora 17:30 până la ora 19:30, tatăl va petrece timpul cu fiul său; în I-a, a III-a și a V zi de sâmbătă din lună, de la ora 10:00 până la ora 12:00, tatăl va petrece timpul cu fiul său; în I-a, a III-a și a V zi de duminică din lună, de la ora 16:00 până la ora 18:00, tatăl va petrece timpul cu fiul său.” Iar prin decizia Direcției pentru Protecția Dreptului Copilului sectorul Buiucani nr. 03/23 din 02 iunie 2021, s-a dispus aprobarea următorului grafic de întrevvedere a copilului cu bunica Ana Buzu: „în a II-a și a IV-a zi de marți din luna, de la ora 10:00 până la ora 12:00; în a II-a și a IV-a zi de vineri din lună, de la ora 10:00 până la ora 12:00.”

23. În această ordine de idei, instanța a subliniat că dreptul discreționar a autorității publice pârâte, prin prisma prevederilor art. 225 alin. (2) din Codul administrativ, la verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege. La caz, contrar normei indicate supra, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani la adoptarea actelor administrative contestate, nu a luat în considerare toate faptele relevante, precum: graficul somnului, regimul alimentar, etc., nu s-a expus motivat asupra faptelor relevante la abordarea și stabilirea graficului de întrevederi.

24. Instanța de apel a menționat că autoritatea publică, de fapt, nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar. Iar acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară cuvenită, concluzie ce se desprinde, în special, din prevederile art. 137 alin. (1) din Codul administrativ. Prin urmare, Comisia pentru protecția drepturilor copilului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani era obligată prin lege să-și exercite discreția, însă fără erori discreționare. Astfel, urmare a deficiențelor constatate, instanța a considerat neîntemeiată soluția instanței de fond și a conchis asupra temeiniciei parțiale a acțiunii reclamantei.

25. Cerința privind anularea deciziei Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nr.02/23 din 02 iunie 2021 și a deciziei Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nr.03/23 din 02 iunie 2021 „Cu privire la stabilirea programului de întrevederi a copiilor cu părinții și alte rude” urmând a fi admisă, cu anularea actelor administrative contestate.

26. În partea ce ține de solicitarea reclamantei privind emiterea unei noi hotărâri prin care instanța să stabilească un alt grafic de întrevederi, a subliniat că prin prisma prevederilor art. 225 alin.(1) din Codul administrativ, instanța de apel nu este în drept de a substitui activitatea autorității abilitate, dat fiind că modificarea unei atare decizii a graficului de întrevederi, ține nemijlocit de oportunitatea actului administrativ, care are la

bază prevederile Regulamentului de activitate a Comisiei pentru protecția copilului. Din aceste considerente, odată cu anularea deciziilor contestate, instanța a obligat Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani mun. Chișinău să reexamineze cererile lui Valeriu Buzu și a Anei Buzu înregistrate cu nr.B-185/21 și nr.B-186/21 din 07 mai 2021 cu privire la stabilirea graficului de întrevederi cu copilul minor.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

27. La 11 septembrie 2024, Valeriu Buzu, reprezentat de avocatul Alexandru Bot, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 15 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii în contencios administrativ.

28. În susținerea recursului, recurentul a invocat dezacordul cu decizia pronunțată, o consideră arbitrară, ilegală și pasibilă casării integrale, prin prisma prevederilor art. 245¹ alin. (1) lit. d), (2) din Codul administrativ. Redând art. 225 alin. (2) din Codul administrativ, recurentul a menționat că instanța de apel și-a depășit atribuțiile, pronunțându-se asupra oportunității actului administrativ, ceea ce contravine principiilor dreptului administrativ și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO). CtEDO subliniază că instanțele judecătorești nu pot substitui autoritatea administrativă în luarea deciziilor discreționare, ci doar pot verifica legalitatea acestora. În cazul *Okyay și alții v. Turcia* (2005), CtEDO a stabilit că instanțele naționale nu pot evalua oportunitatea măsurilor administrative, ci doar legalitatea acestora.

29. Totodată, a indicat că unicul argument invocat de instanță privind nepublicarea regulamentului Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani în Monitorul Oficial este unul derizoriu și nu poate servi drept temei pentru anularea actelor administrative contestate. Conform art. 3 din Codul administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept. Iar art. 11 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, actele normative și administrative nu sunt considerate nule sau inaplicabile pentru simplul fapt că nu au fost publicate în Monitorul Oficial, atâta timp cât au fost aduse la cunoștința publicului prin alte mijloace. În cadrul procedurii desfășurate de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani, reclamantei i-au fost garantate toate drepturile procesuale și materiale. Ședințele au fost amânate de mai multe ori pentru a-i acorda termen suficient de pregătire, iar aceasta a fost însoțită de avocatul Angela Istrate. Conform art. 10 din Codul de procedură civilă, părțile au dreptul de a beneficia de un termen rezonabil pentru pregătirea și prezentarea apărării.

Au avut loc mai mult de 5 ședințe, ceea ce denotă respectarea deplină a drepturilor procesuale ale reclamantei. Faptul că au fost acordate multiple termene de pregătire denotă că procedura a fost una echitabilă și în conformitate cu principiile de drept procesual.

30. De asemenea, instanța de apel a concluzionat că Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani nu a luat în considerare toate faptele relevante, cum ar fi graficul somnului și regimul alimentar al copilului, însă recurentul a indicat că, totuși aceste aspecte au fost analizate și discutate în cadrul ședințelor, iar decizia comisiei a fost fundamentată pe evaluări și dovezi concrete prezentate de părți. Conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod, iar suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă.

31. În opinia recurentului, un alt argument nefondat al instanței de apel este că actele administrative nu ar fi fost adecvate, deoarece copilul ar fi fost sugară la momentul emiterii acestora. Este evident că acest argument nu mai poate fi invocat, având în vedere că actele administrative au fost emise în urmă cu câțiva ani, iar copilul a crescut considerabil de atunci. Conform art. 41 din Codul civil, capacitatea de exercițiu a persoanelor fizice evoluează odată cu vârsta și dezvoltarea fizică și mentală.

32. La fel, la momentul emiterii actelor administrative, nu au fost prezentate dovezi concrete cum că copilul ar fi fost încadrat într-o grădiniță. Această omisiune este esențială, deoarece implică faptul că deciziile Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani au fost luate în baza informațiilor disponibile la acea vreme, fără nicio dovadă care să contrazică aceste informații. Intimata nu și-a folosit dreptul de a cere modificarea programului de întrevederi cu copilul minor. Nu există o dovadă că a solicitat modificarea acestuia de la autoritatea emitentă sau că a cerut acest lucru de la ceilalți beneficiari ai actului administrativ. Conform art. 79 din Codul familiei, orice modificare a programului de întrevederi trebuie să fie solicitată și justificată, iar această cerere nu a fost formulată.

33. La anularea acestor acte administrative, Curtea de Apel nu a ținut cont de interesul superior al copilului. Principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993. Acest act administrativ este unica posibilitate garantată de lege pentru copil prin care acesta poate comunica cu tatăl său și cu celelalte rude pe linia paternă. CtEDO a condamnat în repetate rânduri Republica Moldova pentru nerespectarea interesului superior al copilului în relațiile cu părinții, printre care: cauza Mihailova v. Moldova (2013), CtEDO a subliniat că neîndeplinirea obligațiilor pozitive ale statului de a asigura contactul regulat între copil și părintele nerezident încalcă art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. CtEDO a arătat că „statul are obligația

pozitivă de a lua măsuri pentru a facilita această relație, măsuri ce includ crearea unui cadru juridic adecvat și respectarea deciziilor judecătorești.”; cauza Iordachi v. Moldova (2009), CtEDO a constatat că refuzul autorităților naționale de a executa o hotărâre judecătorească privind dreptul de vizitare al unui părinte reprezintă o încălcare a drepturilor copilului la menținerea relațiilor familiale. În această cauză, CtEDO a menționat că „interesul superior al copilului trebuie să prevaleze, iar autoritățile naționale au obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a facilita contactul copilului cu părintele nerezident.”; - cauza Pantea v. Moldova (2007), CtEDO a condamnat Republica Moldova pentru măsurile insuficiente luate de autorități pentru a asigura dreptul copilului de a menține relații personale cu tatăl său. CtEDO a subliniat că „statul are obligația pozitivă de a lua măsuri eficiente și prompte pentru a asigura respectarea drepturilor copilului.”

34. La 17 septembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor copia recursului depus, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexată la materialele dosarului (Vol.II, f.d.67-68, 70-71).

35. La 02 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.72), Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Buiucani a depus referință la recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel ca fiind neîntemeiată.

36. La 13 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.77), Marina Nepotu, reprezentată de avocatul Boris Malachi, a depus referință la recurs, solicitând declararea acestuia inadmisibil, alternativ, respingerea recursului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

37. Art. 244 din Codul administrativ:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

38. Art. 245 din Codul administrativ (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

39. Art. 245¹ din Codul administrativ:

„(1) Recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

- c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

40. Art. 246 din Codul administrativ (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: h) recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

41. Referitor la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 15 mai 2024, iar la 11 iulie 2024, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.51), instanța ierarhic inferioară a notificat decizia motivată. Astfel, recursul depus la 11 septembrie 2024 a fost depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

42. Din analiza prevederilor art. 245¹-246 din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele precitate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

43. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

44. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În

consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

45. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

46. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

47. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

48. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

49. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont

pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

51. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

52. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A)

53. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit.h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Valeriu Buzu, reprezentat de avocatul Alexandru Bot.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ghenadie Eremciuc